

Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2021-1151

3.12.2021

Bank Norwegian ASA

Utlån

Ansvar for kreditt – alvorlige trusler – forsvarlig kredittvurdering? – frarådingsplikt?

Banken innvilget i september 2020 en kreditt i klagers navn. Klager anførte at han under alvorlige trusler var blitt tvunget til å gi fra seg kodebrikke og personlig passord, og at kreditten var opptatt av kriminelle. Han anmeldte forholdet til politiet i februar 2021. Klager mente at bankens kredittvurdering var dessuten uforsvarlig, og at banken skulle ha frarådet ham å oppta kreditten. Saken ble avvist fra behandling ved Finansklagenemnda.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 50 000

Saksfremstilling

Saken gjelder ansvaret for kreditt som ble opptatt i klagers navn.

Banken innvilget den 7.9.20 en kreditt på kr 50 000 i klagers navn. Klagers kontaktinformasjon er oppgitt. Klager har opplyst at han og noen venner ble utsatt for lånebedrageri/identitetstyveri. Klager, som da var 18 år, opplyser at han ble utnyttet og lurt av kriminelle til å starte på noe som tilsynelatende var en uskyldig prosess for å forsøke å få lån i ulike banker. Klager opplyser at de truet ham til å gi fra seg kodebrikke og personlig passord til BankID og mobiltelefon. Da lånet var innvilget, ble kontoen tappet for lånesummen. Saken er anmeldte til politiet.

I kredittsøknaden ble det opplyst at han var ansatt i et arbeidsforhold i 2019, at han hadde en årslønn på kr 219 000 og ingen gjeld. Klagers telefonnummer og e-postadresse ble oppgitt. Søknaden ble signert med klagers BankID. Klager bestrider at opplysningene er riktige.

Klager har anført at banken må fritta ham for ansvar etter kredittavtalen da klager er utsatt for utpressing. Banken har under enhver omstendighet misligholdt sin frarådingsplikt etter finansavtaleloven § 47. Banken har ikke sjekket opplysningene i søknaden tilstrekkelig. Klager har ikke fått spørsmål om å sende inn opplysninger om inntekt, og han kun er skoleelev.

Finansforetaket bestrider at avtalen er ugyldig. Dersom avtaleloven § 28 gjør seg gjeldende, så er kravet om å meddele banken uten ugrunnet opphold ikke overholdt, og klager er bundet av kredittavtalen.

Banken har under enhver omstendighet ikke misligholdt sin frarådingsplikt etter finansavtaleloven § 47. Banken har ikke plikt til å få verifisert de opplysninger kredittsøker gir i sin søknad, med mindre de fremstår som mangelfulle eller urealistiske. Banken viser til FinKN 2003-097 og 2015-072. Banken har innhentet opplysninger om søkerens bruttoinntekt på kr 219 000 og foretatt en sjekk mot Experian og Gjeldsregisteret. Det fremkom ingen gjeld eller negative betalingsanmerkninger. I søknaden er det ført opp ansettelse i 2019, men ingen dato for oppstartdato. Det er naturlig å anta at dette var søkerens første inntekt og vil da ha begrenset historiske tall. Banken mener å ha etterlevd det loven krever for å innhente fyllestgjørende

opplysninger om søkerens økonomiske evne. Ut ifra fremlagte inntekts- og gjeldstall fremstår søkeren som likvid, og banken bestrider at den var forpliktet til å fraråde søkeren om å oppta kreditten.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Sakens hovedspørsmål er om kredittavtalen er inngått av andre enn klageren etter at klageren ble truet til å gi fra seg gi fra seg kodebrikke og personlig passord til BankID og mobiltelefon, eventuelt om klageren ble truet til å inngå kredittavtalen på en måte som rammes av avtalel. § 28 første ledd. Det heter her at en avtale som er "retsstridig fremtvunget ved vold mot person eller ved trusler, som fremkalder grundet frygt for nogens liv eller helbred", ikke er bindende for den som er blitt tvunget. Når tvangen er utøvet av en annen enn avtalemotparten og avtalemotparten er i god tro, følger det av § 28 andre ledd at den som er tvunget, må gi motparten meddelelse om at tvangen påberopes, uten ugrunnet opphold etter at tvangen er forbi. Ellers er avtalen likevel bindende for den som er tvunget.

Klageren innrømmer å ha vært med på å starte en "uskyldig prosess" for å se om det var mulig å oppnå lån i blant annet innklagde bank. Til tross for dette finner nemnda klagerens egen medvirkning til låneopptaket uklar. Det er også uklart knyttet til den etterfølgende overføringen av så å si hele kredittbeløpet til en konto som ikke tilhører klageren. Sakens opplysninger viser ikke uten videre at kreditten ble tatt opp under omstendigheter som rammes av § 28 første ledd, men heller ikke dette kan sies bestemt ut fra opplysningene i sakens dokumenter. I tillegg er det uklart om en eventuell grov tvangs- eller trusselsituasjon ved inngåelsen av kredittavtalen 7.9.20 var tilstede hele tiden frem til klageren ved hjelp av sin far reklamerte til banken 12.1.21, eller om klageren kunne og burde ha gitt banken meddelelse om forholdet på et tidligere tidspunkt, jf. § 28 andre ledd. Dersom en eventuell tvangssituasjon opphørte i november 2020, er reklamasjonen til banken i januar 2021 for sen.

Det følger av vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) at en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet". Denne avvisningsregelen svarer til lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). I forarbeidene til loven er det i Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 forutsatt at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål". Slik bevissituasjonen er i denne saken, finner nemnda at saken må avvises i medhold av vedtektene pkt. 4.1 bokstav d).

Når sakens hovedspørsmål ikke kan tas under behandling på grunn av stor bevisvil om avtaleinngåelsen og anvendelse av avtalel. § 28, finner nemnda det vanskelig å vurdere saken ut fra reglene i finansavtalel. § 47 om frarådingsplikt for banken og lemping av kundens ansvar på grunn av manglende fraråding.

Nemndas konklusjon blir etter dette at klagen avvises fra behandling ved Finansklagenemnda.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Saken avvises fra behandling ved Finansklagenemnda.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Henning Bjørnstad (selskapsrepresentant) og Kristoffer Sørli (forbrukerrepresentant).